נילף מיניה. ממעילה: **מה מכירה.** מינה מתקיימת אלא ע"י אחר הגנב מוכר והלוקח לוקח: **אף עכ"ה.** אפילו טבחה שליח נתחייב הגנב בתשלומי ד' וה': **או.** מכרו לרבות אפילו שליח: **אחת השור אחת השה.** דאד מיעייסו ימירה הוא ודרוש לרבות שאם מינה שליח מתחיל לעבוד מייב הגנב: **מאי איכא למימר.** נילף מיניה דיש שליח לדבר עבירה: **הוא ולא שלוחו** גרסינן: **ונמ"ד אין מלמדין.** ולית לן למילף ממעילה וטביחה דיש שליח לדבר עבירה ומסברא אין שליח דאית לן למימר דיש לו לשמוע דברי הרב והני ההוא ההוא מאי דרים בהו: **למעוטי שנים אוחזין וכו'.** שפטורין מחטאת דשחוטי חוץ: **הוא ולא אנוס.** דההוא משמע שיהא בהויתו וביישוב דעתו: **קסבר שני כתובים הבאים כאחד מלמדים.** ונילף ממעילה וטביחה דיש שליח לדבר עבירה והני ההוא דרים להו חד למעוטי שנים אוחזים וחד למעוטי אנוס ולית ליה דרשה דהוא ההוא: **מכלל דת"ק כו'.** בתמיה: **דינא רבה ודינא זוטא איכא ביניייהו.** לשמאי מיחייב בדינא רבה בעונש גדול ולת"ק לא מיענש כולי האי כהורג עצמו אלא כגורם: **ואדוני יואב.** זהו מדר שקראו אדון בפני המלך: **אם ת"ל.** דהאי מייב דקאמר שמאי בדיני אדם קאמר ונילף ממעילה וטביחה וקסבר שני כתובים הבאים כאחד כו' אפ"ה מודה הוא באומר כו' הואיל והנה שליח זה: **שליח נעשה עד.** בין לקידושין בין שלא ממון לבעל חובו מלטרף [9]שליח עם עד להיות שנים או אם שניהם שלוחים היו ביחד שניהם מעידים בדבר: **ה"נ דלא הוו קידושי.** הרי רא"ל. וכי אמרינן בסנהדרין (דף כט.) לריך שיאמר אתם עדיי ה"מ בעדי הודאה שפעמים שאדם מודה לתובעו מנה ואומר הדין עמך מפני שרואה להשתיקו מעליו עד לאחר זמן ואע"פ שאינו חייב לו כלום לפיכך אין השומע יכול להעיד בפני הודה עד שיאמר אתם עדי אבל בעלמא לא: **אלומי אלומה למילתא.** דעדות כשעשה הדבר ע"י השליח: **הוא דאמר.** רב: **שליח ועד אחד.** יכולין להעיד על הדבר: **איפוך.** דב"ה לב"ש: **מתני איפכא.** לפלוגתא דאמורא': **והלכתא שליח נעשה עד** גרס': **הן הן עדיו.** דשליח נעשה עד: **וכן בגרושין.** אם שלח גט לאשתו ע"י שנים: וכן

מורד במלכות הוה דקאמר ליה ואדוני יואב כו'. פי' בקונטרס דמורד היה מהא דקאמר אדוני יואב בפני המלך דוד[8] ולא נהירא[9] שהרי יואב לא היה מורד במלכות[10] ואומר רבינו מאיר אביו של ר"ת מה שאמר לו דוד שילך לביתו לאכול ולשתות[11] והוא מיאן בדבר כדכתיב כל עבדי אדוני על פני השדה חונים ואני אכא אל ביתי לאכול וגו' בתמיה ולא היה לו לסרב וי"מ דהמרד היה שהקדים לומר אדוני יואב קודם המלך דוד[12]:

שלא מצינו בכל התורה כולה זה נהנה וזה מתחייב.

וא"ת והא איכא מעילה שאם אמר הגזבר לשליח אכול ככר זה של הקדש והשליח לא ידע שהוא של הקדש דחייב המשלח ואמאי זה נהנה וזה מתחייב הוא וי"ל דמעילה לא מתחייב המשלח ע"י הנאת השליח אלא ע"י הנהנה דשליח דמיך דאגבהיה שליח קנייה והיא שעתא חייב משלח אמנם מסופק היה ר"י באומר לשליח הוסט ידך לכד של שמן ותהנה מן הסיכה או שב על עורות של הקדש או התחמם בגיזי עולה[1] והשליח לא ידע דהם של הקדש דהשתא לא עשאו שליח אלא מן ההנאה אם יתחייב המשלח כדאמרינן גבי מעילה[2] או דילמא זה נהנה וזה מתחייב לא אמרינן[3]:

ולא אמר להם אתם עדי ה"נ דלא הוו קידושי. ופשיטא דהוו קידושין משמע דלא מצרכי לומר אתם עדיי כי אם בהודאה כדאמר בסנהדרין (דף כט.) שאם אמר לחבירו אתה חייב לי מנה והודה בפני שנים אם לא אמר אחד מהם אתם עדיי יכול לומר לו היום או למחר משטה אני בך מיהו אי לא טענין לא טענינן ליה אבל עשוי אדם שלא להשביע עצמו כגון אם הודה הלוה בפני שנים חייב אני לך בלא[4] טענין: המלוה טענינן ליה אפי' כי לא[5] טענין: **עד** כאן לא פליגי אלא כו'. תימה אמאי קאמר עד כאן לא פליגי כי נמי פליגי מי לא פריך שפיר ממילתיה דב"ה וי"ל היינו טעמא דלא רלה למיפרך מב"ה דהוה מלי לשנויי איפוך כדמשני בסמוך: וכן

נילף מיניה משום דהוה מעילה טביחה ומכירה שני כתובים הבאים כאחד וכל שני כתובים הבאים כאחד אין מלמדין מעילה הא דאמרן טביחה ומכירה מאי היא אמר קרא [1]וטבחו או מכרו[6] מה מכירה ע"י אחר [7]אף טביחה על ידי אחר דבי ר' ישמעאל תנא או לרבות את השליח דבי חזקיה תנא תחת לרבות את השליח הניחא למ"ד [8]שני כתובים הבאים כאחד אין מלמדין אלא למ"ד מלמדין מאי איכא למימר גלי רחמנא בשחוטי חוץ [2]דם יחשב לאיש ההוא דם שפך הוא ולא שלוחו אשכחן גבי שחוטי חוץ [9]בכל התורה מנלן דיליף משחוטי חוץ אדיליף משחוטי חוץ נילף מהנך הדר כתב רחמנא ונברת האיש ההוא אם אינו ענין לגופו תנהו ענין לכל התורה כולה ולמ"ד שני כתובים הבאים כאחד אין מלמדים הני ההוא ההוא מאי דריש בהו חד למעוטי [10]שנים שאוחזים בסכין ושוחטים וחד הוא [11]ולא [12]אנוס הוא ולא שוגג הוא ולא מוטעה ואידך מהוא ההוא ואידך הוא ההוא לא דריש והא דתני [3]האומר לשלוחו צא הרוג את הנפש הוא חייב ושולחיו פטור שמאי הזקן אומר משום חגי הנביא שולחיו חייב שנא' [3]אותו הרגת בחרב בני עמון [13]מאי טעמיה דשמאי הזקן קסבר שני כתובים הבאים כאחד מלמדין והוא ההוא לא דריש ואיבעית אימא לעולם דריש [14]ומאי חייב בדיני שמים מכלל דת"ק סבר אפילו מדיני שמים נמי פטור אלא דינא רבה ודינא זוטא איכא בינייהו ואיבעית אימא שאני התם דגלי רחמנא אותו הרגת בחרב בני עמון ואידך [15]הרי לך כחרב בני עמון מה חרב בני עמון אין אתה נענש עליו אף אוריה החתי אי אתה נענש עליו מאי טעמא מורד במלכות הוה דקאמר ליה [4]ואדוני יואב [16]וכל עבדי אדוני על פני השדה חונים אמר רבא את"ל סבר שמאי שני כתובים הבאים כאחד מלמדין והוא ההוא לא דריש מודה [17]באומר לשלוחו צא בעול את הערוה ואכול את החלב שהוא חייב ושולחיו פטור שלא מצינו בכל התורה כולה זה נהנה וזה מתחייב: איתמר רב אמר שליח נעשה עד דבי רבי שילא אמרי אין שליח נעשה עד מ"ט דבי רבי שילא אילימא משום דלא א"ל הוי לי עד אלא מעתה קידש אשה בפני שנים ולא אמר להם אתם עדיי ה"נ דלא הוו קידושי אלא רב אמר [18]שליח נעשה עד אלומי קא מאלימנא למילתיה דבי רבי שילא אמרי אין שליח נעשה עד כיון דאמר מר [19]שלוחו של אדם כמותו הוה ליה כגופיה מיתיבי אמר לשלשה צאו וקדשו לי האשה אחד שליח ושנים עדים דברי ב"ש וב"ה אומרים כולם שלוחין הן ואין שליח נעשה עד עד כאן לא פליגי אלא בשלשה אבל בשנים דברי הכל לא הוא דאמר כי האי תנא דתניא רבי נתן אומר בית שמאי אומרים שליח ועד אחד וב"ה אומרים שליח ושני עדים ורב כבית שמאי איפוך ורב אחא בריה דרבא מתני איפכא רב אמר אין שליח נעשה עד דבי ר' שילא אמרי שליח נעשה עד [20]והילכתא שליח נעשה עד אמר רבא אמר רב נחמן [21]אמר לשנים צאו וקדשו לי את האשה הן הן שלוחיו הן הן עדיו [22]וכן בגירושין וכן

תורה אור השלם

1. כי יגנב איש שור או שה וטבחו או מכרו חמשה בקר ישלם תחת השור וארבע צאן תחת השה: שמות כא לז
2. ואל פתח אהל מועד לא הביאו להקריב קרבן ליי לפני משכן ייי דם יחשב לאיש ההוא דם שפך ונברת האיש ההוא מקרב עמו: ויקרא יז ד
3. מדוע בזית את דבר ייי לעשות הרע בעיני את אוריה החתי הכית בחרב ואת אשתו לקחת לך לאשה ואתו הרגת בחרב בני עמון: שמואל ב יב ט
4. ויאמר אוריה אל דוד הארון וישראל ויהודה ישבים בסכות ואדני יואב ועבדי אדני על פני השדה חנים ואני אבוא אל ביתי לאכל ולשתות ולשכב עם אשתי חי ך וחי נפשך אם אעשה את הדבר הזה: שמואל ב יא יא

תוס' ר"י הזקן

טביחה ומכירה. שאם גנב וצוה לשוחטו או למכרו נתחייב בארבעה וחמשה. שליח. המקדש אשה לאחר מצטרף (עמו) [עם עד אחר] לעדות הקדושין. הכי נמי דלא הוו קידושי. מה ענין אתם עדי [לכאן] דכי בעינן אתם עדי הני מילי שחבע לו מנה לי בידך והלה אומר הן, שפעמים משיב כך להשתיקו ומשטה הוא בו, אבל כי אמר אתם עדי לא מצי טעין הכי, אבל הכא הואיל וראה המעשה שנתן לה הקדושין מה תועלת באמרו אתם עדי. אלומי למילתיה. דעדות כשעושה הדבר על ידי העדים.

מוסף רש"י

מה מכירה על ידי אחר. מכירה לו אפשר אלא ע"י אחר, שהלוקח לוקחו ממנו (כתובות לג:). אין מכירה אלא בשנים, מוכר ולוקח (ב"ק עא.). תחת. תחת השור, מלי למכתב יצאם בשור (כתובות לג:). הוא ולא אנוס. דהכי דריש ליה בת"כ כל הנוגע בדבר ונכרת, כשיצא בהוויתו ובדעתו ולא אנס ולא שוגג מאליו לא מוטעה ע"י אחרים (זבחים קח:). הוא ההוא לא דריש. דאורחא דקרא לאשתעי הכי (לעיל מז:). כחרב בני עמון. כאומן שהוקנים בני עמון אלא מדעתן (שבת נז:). ואדוני יואב. לא אורח ארעא לקבל עליו מרות אחרים בפני המלך (שם).

מוסף תוספות

א. דהוה ליה למימר ועבדך יואב אדוני. ריטב"א. ב. בנ"א מה מרד הוא זה כיון דיואב עצמו לא היה מורד להחזיק עצמו מלך. תוס' הרא"ש: המהרש"א מביא מה"ר נ"א. ואין נראה דאין זה מורד דלא בא להמליכו לקרוותו מלך. (ועי' תוס' הרא"ש ונראה שזה קושיא הראשונה שלו). ג. או לירד בתוך מים של הקדש לרחוץ בהם. תוס' הרא"ש. ד. דהחייב הוי בשביל שנתן לו רשות להפסיד ההקדש ומעל בכך המשלח אפי' אין באותו רחיצה וסיכה עדיין הנאה לשליח ושוב אין מעילה בהנאת השליח שכבר יצא לחולין במעילת המשלח. תוס' שוץ. ה. דלא מרבינן שליחות במעילה אלא כעין שליחות דתרומה שאין לחורם שום הנאה אבל היכא דנהנה השליח כה"ג לא נתרבה שליחות למעילה. תוס' הרא"ש. ו. ובר"ן כתוב: אבל אלו שראו עיקר המעשה למה להם למימר אתם עידי.

לו א מיי' פ"ב מהל' גניבה הל"א:
לז ב מיי' פי"ח מהל' מעשה קרבנות הל"ו:
לח ג מיי' פ"ב מהל' רוצח הל"ה ה"ב:
לט ד מיי' פ"ג מהל' אישות הל"י:
מ ה ו מיי' שם הל"י ז' סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' לה סעי' ב:
מא ז מיי' פ"ז מהל' גירושין הל"ד ופ"ב שם הל"ב סמג עשין מח טוש"ע שם סי' קמב סעי' יח:

וכן בדיני ממונות. תימה דאמר בירושלמי [ב] וכן בקדושין הלא דתימא בשטר אגב בכסף לא וי"ל דהיא בתר דתקון רבנן שבועת היסת[א]: **לעולם** קסבר המלוה את חבירו בעדים א"צ **לפורעו בעדים כו'**. תימה דמסמע דאי הוה אמרינן דצריך לפורעו בעדים לא ניחא שפיר ולישתא דאפי' למ"ד צריך לפורעו בעדים ניחא שפיר דמהמני (ג) דהא קי"ל (שבועות דף מה:) דאפי' למ"ד המלוה לחבירו בעדים צריך לפורעו בעדים המפקיד לחבירו בעדים אין צריך להחזירו בעדים דנאמן הוא לומר החזרתיו לך במיגו דאי בעי אמר נאנסו והכא איירי בפקדון דהא פקדון ניהו אגב העדים שהלוה מסר להני כדי להוליכו וא"כ נאמנים לומר פרעונם מגו דיכולים לומר החזרנום ללוה וי"ל דמ"מ אפי' גבי פקדון אין נאמנים אלא בשבועה כדאמר התם (ב"מ ד' ע:) אמר כי אמר נאנסו מי לא שבועה בעי וכל עד שאינו נאמן בלא שבועה אין ממש בעדותו כמו שאפרש בסמוך:

והשתא דתקון רבנן שבועת היסת כו'. וא"ת מ"מ למה לא יהיו העדים נאמנים לאחר שנשבעו לומר פרעונם שהרי שוב אינם נוגעים בעדות ואומר ר"י דלכך אין נאמנים לאחר שנשבעו משום דרחמנא אמר (דברים יט) על פי שנים עדים יקום דבר דמשמע הנאמנים [ד]בדיבור בלבד אבל העדים הטעונים ליגבע קודם שיאמנו דבריהם אין ממש בעדותם ויש מקשים היאך אמרינן מגו דיכלי למימר אהדרי' ללוה כיון דשנים הם הא אמר [ה] בפרק האשה שנתארמלה (כתובות דף יח:) לא שנו אלא דאמרי אנוסים היינו ממחת נפשות אבל אמרו אנוסים ממחת ממון אין נאמנים ומקשה התם ר"י אמאי לא יהו נאמנים לומר אנוסים היינו ממחת ממון במיגו דאי בעי אמרו אנוסים היינו ממחת נפשות ומתרץ ר"י דכשני עדים לא שייך לומר מגו שיהו נאמנים במגו לפי שאין האחד יודע מה בדעת חבירו לטעון[ו] א"כ הכא אמאי נאמנים במגו ואומר הר"ר יעקב מקולי דבטענה שנפטרים בה מממון כי הכא בטוחים הם זה על זה שיאמרו דבר אחד ולכך אמרינן הכא דנאמנים במגו אבל בהיא דפ' האשה שנתארמלה (שם) דליכא דרכא דממונא לגבי העדים התם ודאי אין נאמנים במגו כי אין עד אחד יודע מה בדעת חבירו לטעון: **תנן** התם נערה המאורסה **היא ואביה מקבלין גיטה**. פי' הקונטרס דוקא נערה אבל קטנה[ז] דברי הכל אביה ולא היא ואע"ג דאמרינן בפרק המקבל (גיטין דף סה.) ג' מדות בקטן וקאמר וכנגדו בקטנה מתגרשת בקידושי אביה פי' שמקבלת גיטה ל"ל דמיירי ביתומה או בנשואה ואפי' יש לה אב[ח] אבל מן האירוסין אביה ולא היא ומיהו קשה דלקמן בשמעתין [ד] קאמר קטנה שאמרה התקבל לי גיטי אינו גט עד שיגיע גיטה לידה משמע אבל כשהגיע גט לידה מגורשת[ט] ואע"ג דמוקי כשאין לה אב היינו משום דקשיא ליה דיוקא דהא נערה ה"ז גט אבל מ"מ מתחלה הוה ס"ד דמיירי בשיש לה אב ואפ"ה משמע כשיגיע גט לידה מגורשת ש"מ קטנה יש לה יד לקבל גיטה לכך פי' ר"י בר"מ דנקט נערה ה"ה קטנה[ד] והא דנקט נערה להודיענך כמו דר' יהודה דאפי' בנערה אביה ולא היא ושוב מחזר בו רש"י והגיה בפירושו דנקט נערה וה"ה קטנה. [וע"ע תוס' גיטין סד: ד"ה נערה]:

וכל שאינה יכולה לשמור את גיטה אינה יכולה להתגרש. פי' בקונטרס לא ע"י עצמה ולא ע"י אביה לפי שהיא כשוטה ושוטה ממעטינן בפ' חרש (ימנות דף קיג:) ממשלחה ואינה חוזרת ול"כ לפ"ז קטנה שאינה יודעת לשמור גיטה מתגרשת לא ע"י אביה ולא על ידיה ס[ט]ור"מ פי' דקטנה מתגרשת ע"י אביה[י] ומביא ראיה מירושלמי[יא] דקאמר התם מה טעם שאינה מתגרשת פליגי בה אמורא' חד אמר משום גרירה שלא יהו נמשכים אחריה להפקירה וחד אמר משום שאינה יכולה לשמור את גיטה פי' שחוזרת ובעי מאי ביניייהו איכא ביניייהו תלת מילי עבר וגירש יש לה אב ויכול לשמור גיטה ועתים שוטה וחלומה ופר"ת עבר וגירש למ"ד משום גרירה מגורשת דכיון דהוי האי איסורא דגברת אגא מדרבנן שרי בדיעבד[יב] למ"ד משום דמשלחה וחוזרת אינה מגורשת דכיון דהוי האי איסורא דאורייתא אסור אפי' בדיעבד[יג] יש לה אב ויכול לשמור גיטה למ"ד משום גרירה לכתחילה ולמ"ד משום דמשלחה וחוזרת אפי' לכתחילה דלמא ינהגו בה מנהג הפקר למ"ד משום דמשלחה וחוזרת כשמגרשה כשהיא חלומה ויכול לגרשה כשהיא מכמה מ"כ משמע מתוך הירושלמי דקטנה כשיש לה אב יכולה להתגרש כדפרישית יש לה אב לשמור את גיטה למ"ד משום דמשלחה וחוזרת מתגרשת דזו אינה חוזרת שאביה משמרה שאינה חוזרת אע"ג דקאמר התם דמשום גרירה אסור בה מ"מ בגדולה והיא שוטה לפי שיש לה תאוה ובני אדם להוטים אחריה דנהי נמי שאינה חוזרת מ"מ איכא למיחש משום גרירה אבל בקטנה דלאו בת תאוה ליכא למיחש כלל ומתגרשת[יד]

במאמר

[א] וכן בדיני ממונות תימה דאמר בירושלמי וכן בקדושין הלא דתימא בשטר אגב בכסף לא וי"ל דהיא בתר דתקון רבנן שבועת היסת. לעולם קסבר המלוה את חבירו בעדים א"צ לפורעו בעדים. תימה דמסמע דאי הוה אמרינן דצריך לפורעו בעדים לא ניחא שפיר ולישתא דאפי' למ"ד דצריך לפורעו בעדים ניחא שפיר דמהמני (ג) דהא קי"ל (שבועות דף מה:) דאפי' למ"ד המלוה לחבירו בעדים צריך לפורעו בעדים המפקיד לחבירו בעדים אין צריך להחזירו בעדים דנאמן הוא לומר החזרתיו לך במיגו דאי בעי אמר נאנסו והכא איירי בפקדון דהא פקדון ניהו אגב העדים שהלוה מסר להני כדי להוליכו וא"כ נאמנים לומר פרעונם מגו דיכולים לומר החזרנום ללוה וי"ל דמ"מ אפי' גבי פקדון אין נאמנים אלא בשבועה כדאמר התם (ב"מ ד' ע:) אמר כי אמר נאנסו מי לא שבועה בעי וכל עד שאינו נאמן בלא שבועה אין ממש בעדותו כמו שאפרש בסמוך:

והשתא דתקון רבנן שבועת היסת כו'. וא"ת מ"מ למה לא יהיו העדים נאמנים לאחר שנשבעו לומר פרעונם שהרי שוב אינם נוגעים בעדות ואומר ר"י דלכך אין נאמנים לאחר שנשבעו משום דרחמנא אמר (דברים יט) על פי שנים עדים יקום דבר דמשמע הנאמנים [ב]בדיבור בלבד אבל העדים הטעונים ליגבע קודם שיאמנו דבריהם אין ממש בעדותם ויש מקשים היאך אמרינן מגו דיכלי למימר אהדרי' ללוה כיון דשנים הם הא אמר [ג] בפרק האשה שנתארמלה (כתובות דף יח:) לא שנו אלא דאמרי אנוסים היינו ממחת נפשות אבל אמרו אנוסים היינו ממחת ממון אין נאמנים ומקשה התם ר"י אמאי לא יהו נאמנים לומר אנוסים היינו ממחת ממון במיגו דאי בעי אמרו אנוסים היינו ממחת נפשות ומתרץ ר"י דכשני עדים לא שייך לומר מגו שיהו נאמנים במגו לפי שאין האחד יודע מה בדעת חבירו לטעון[ד] א"כ הכא אמאי נאמנים במגו ואומר הר"ר יעקב מקולי דבטענה שנפטרים בה מממון כי הכא בטוחים הם זה על זה שיאמרו דבר אחד ולכך אמרינן הכא דנאמנים במגו אבל בהיא דפ' האשה שנתארמלה (שם) דליכא דרכא דממונא לגבי העדים התם ודאי אין נאמנים במגו כי אין עד אחד יודע מה בדעת חבירו לטעון: **תנן** התם נערה המאורסה **היא ואביה מקבלין גיטה**. פי' הקונטרס דוקא נערה אבל קטנה[ה] דברי הכל אביה ולא היא ואע"ג דאמרינן בפרק המקבל (גיטין דף סה.) ג' מדות בקטן וקאמר וכנגדו בקטנה מתגרשת בקידושי אביה פי' שמקבלת גיטה ל"ל דמיירי ביתומה או בנשואה ואפי' יש לה אב[ו] אבל מן האירוסין אביה ולא היא ומיהו קשה דלקמן בשמעתין [ז] קאמר קטנה שאמרה התקבל לי גיטי אינו גט עד שיגיע גיטה לידה משמע אבל כשהגיע גט לידה מגורשת[ח] ואע"ג דמוקי כשאין לה אב היינו משום דקשיא ליה דיוקא דהא נערה ה"ז גט אבל מ"מ מתחלה הוה ס"ד דמיירי בשיש לה אב ואפ"ה משמע כשיגיע גט לידה מגורשת ש"מ קטנה יש לה יד לקבל גיטה לכך פי' ר"י בר"מ דנקט נערה וה"ה קטנה[ט] והא דנקט נערה להודיענך כמו דר' יהודה דאפי' בנערה אביה ולא היא ושוב מחזר בו רש"י והגיה בפירושו דנקט נערה וה"ה קטנה. [וע"ע תוס' גיטין סד: ד"ה נערה]:

וכל שאינה יכולה לשמור את גיטה אינה יכולה להתגרש. פי' בקונטרס לא ע"י עצמה ולא ע"י אביה לפי שהיא כשוטה ושוטה ממעטינן בפ' חרש (ימנות דף קיג:) ממשלחה ואינה חוזרת ול"כ לפ"ז קטנה שאינה יודעת לשמור גיטה מתגרשת לא ע"י אביה ולא על ידיה ס[י]ור"מ פי' דקטנה מתגרשת ע"י אביה[יא] ומביא ראיה מירושלמי[יב] דקאמר התם מה טעם שאינה מתגרשת פליגי בה אמורא' חד אמר משום גרירה שלא יהו נמשכים אחריה להפקירה וחד אמר משום שאינה יכולה לשמור את גיטה פי' שחוזרת ובעי מאי ביניייהו איכא ביניייהו תלת מילי עבר וגירש יש לה אב ויכול לשמור גיטה ועתים שוטה וחלומה ופר"ת עבר וגירש למ"ד משום גרירה מגורשת דכיון דהוי האי איסורא דגברת אגא מדרבנן שרי בדיעבד[יג] למ"ד משום דמשלחה וחוזרת אינה מגורשת דכיון דהוי האי איסורא דאורייתא אסור אפי' בדיעבד[יד] דזו אינה חוזרת אפי' לכתחילה ולמ"ד משום דמשלחה וחוזרת אפי' לכתחילה דלמא ינהגו בה מנהג הפקר למ"ד משום דמשלחה וחוזרת כשמגרשה כשהיא חלומה ויכול לגרשה כשהיא מכמה מ"כ משמע מתוך הירושלמי דקטנה כשיש לה אב יכולה להתגרש כדפרישית יש לה אב לשמור את גיטה למ"ד משום דמשלחה וחוזרת מתגרשת דזו אינה חוזרת שאביה משמרה שאינה חוזרת אע"ג דקאמר התם דמשום גרירה אסור בה מ"מ בגדולה והיא שוטה לפי שיש לה תאוה ובני אדם להוטים אחריה דנהי נמי שאינה חוזרת מ"מ איכא למיחש משום גרירה אבל בקטנה דלאו בת תאוה ליכא למיחש כלל ומתגרשת[טו]

[ב] וכן בדיני ממונות. אם שלח חוב למלוה ע"י שנים: **דלמיסרה קאתי. הלכך** מה להם לאוסרה עליהם ועל כל העולם בשקר: **דאיתתא לבי תרי לא חזיא**. וכיון דתרי ניהו לא משקרי: **מאי קסבר**. ר"ל דאמר וכן בדיני ממונות: **אי קסבר המלוה את חבירו בעדים צריך לפורעו בעדים**. ואין נאמן לומר פרעתי היכי מהימני לומר נתנוהו למלוה הרי נוגעים בעדותם הן: **דאי לא**. שאם לא יאמרו מעידין אנו שקבלם המלוה אמר להן לוה פרעוני מה שמסרתי לכם דפעמים שמסרו להם בעדים: **אהדרינהו ללוה**. למשלח ואין עליהם אפי' שבועה שהרי אין הולאה במקצת כאן: **יכלי למימר**. נמי יהיב יהבינא למלוה ולבריהן קיימין ובחזרת עדות שאינם נוגעין בעדותן: **והשתא דתקון רבנן שבועת היסת**. שאפילו מי שאינו מודה במקצת הטילו עליו שבועה מהשתא אפי' שבירא לן המלוה את חבירו בעדים אין צריך לפורעו בעדים אפ"ה נוגעין בעדותן דאי אמרי אהדרינהו ניהלך בעי אשתבועי לפיכך הן מעידין שקבל מלוה מידם כדי שיפטרו מן השבועה ונוח הוא להם להפסיד הממון למלוה מלהשבע בשקר דאע"ג דמשידי אממונא לא משידי אשבועתא[ט] הילכך בממון לא אמרינן הן הן עדיו וכיון דעדים לא הוו הרי הדין הזה כדין הקלוב בשבועות (דף מד:) גבי חנויי על פנקסו משתבעי אינהו דיהבו להו למלוה ונפטרין מן השולח דהוא האמינן בשבועה[י] שמסר להן מעותיו אבל מלוה אומר שאין נאמנין לו בשבועה ומשתבע בלא שקיל מידייהו ופרע לוה למלוה: **נערה המאורסה. ה"ה** לקטנה והאי דפליגי בנערה להודיעך כמו דר' יהודה: **היא ואביה**. לו היא לו אביה היא שהרי גדולה היא ויש לה יד ואמרה תורה (דברים כד) ונתן בידה ואביה שהתורה זיכתה לו לקבל קידושיה ואיתקש יציאה לחויה (ב)ודוקא נערה אבל קטנה אביה ולא היא. ודוקא מן האירוסין[כ] אבל מן הנישואין היא ולא אביה דמשנשאת אין לאביה רשות בה: **אין שני ידים זוכות לאחד**. בגוף אחד: **וכל שאינה יכולה לשמור את גיטה אינה יכולה להתגרש**. אפילו על ידי אביה דהא שוטה היא וא"כ [ג]ילחק ושלחה מביתו (שם) מי שמשלחה ואינה חוזרת יצתה זו שמשלחה וחוזרת במסכת יבמות פ' חרש שנשא (דף קיג:): **כך מחלוקת בקידושין**. מגירושין נשמע לקידושין דלרבנן אם קדשה עצמה מקודשת ולר' יהודה אינה מקודשת: **מ"מ דר' יוחנן אליבא דרבנן**. דשני ליה בין קידושין לגירושין: **גירושין דמכנסת עצמה**. בקבלת גיטה לרשות אביה אמרינן דאביה נמי ניחא ליה שתקבל היא והוי גיטא: **מאמר**. קידושי יבם בינתמו קרויין מאמר:

קטנה

[ג] לעיל ז:, כ: [ע"ע הגהס' בהרשב"א ובר"ן], ג: ב"ב קנ. מתוכות יח. שבועות מא:, ד) ב"ב כט., ה) [ב"מ ה ע"ב. שבועות מ ע"ב], ו) גיטין סד:, ז) [בכת"י: אמר. ובגליון], ח) [ב"מ ו ע"ב, ע"ש], ט) [ברש"י שברי"ף: כשמסר להן וכו' מלוה יאמר שאין לי בידך וכו'], י) [ל"ל ומ"ר יומעלא. [מרלאה כהן, ועיין רש"ש], כ) [דפרקין], ל) [בדפו"ר: בדינוס], מ) [עי' לעיל י ע"א תוד"ה ומקבלן], נ) [גיטין קג ע"א], ס) ס"א וכ"ת, ע) [דיבמות פ"ד ה"א], פ) [ל"ל ומ"ר. רש"ל], צ) [וע"ע בסו"ד דכיון כאן ד"ה הילכך אית דמקשו וכו', ובריטב"א], ק) [נראה דיש להוסיף לזה].

הגהות הב"ח

(א) גב' אמר להו פרעוני (אלא לעולם קסבר המלוה וכו' ומנו דיכלי) מא"מ וע"ב ס"א ואי קסבר המלוה את חבירו בעדים אין צריך לפורעו בעדים הני עדים למה לי אלא לעולם קסבר המלוה את חבירו בעדים אין צריך לפורעו בעדים ואי אמר אנא פרעתיך הכי נמי הב"ע דא"ל פרעתיך על ידי שליח ואמטו להכי צריך לעדים ועדים נמי מגו דיכלי מו': (ב) רש"י ד"ה היא ואביה וכו' ליאלה לחויה (ודוקא נערה אבל קטנה אביה ולא היא) תא"מ וע"ב ומ"ש שם ספרש"י קודם חזרה והראשון הוא לאמר חזרה: (ג) תוס' ד"ה לעולם וכו' הא קיימא לן, ע"ב כפ' חזקת הבתים דף מה ע"ב: (ד) ד"ה תנן וכו' דלקמן בשמעתין, ע"ב דף מד ע"ב:

מוסף רש"י

הובא בסוף המסכת

מוסף תוספות

הובא בסוף המסכת

תוס' ר"י הזקן (המשך)

נאמנים כנגד המלוה מגו דאי בני אמרי החזרנו ללוה, אי לאו משום טעמא דפרישנא. ופי' ר"ש והשתא דתקון רבנן שבועת היסת ליכא מגו דהאי דאמרי פרענו למלוה שלא רצו לישבע, ואי אמרי אהדרינה ללוה נשבעין שבועת היסת. [וקשה] וכי אמרי פרענו למלוה אם המלוה מכחישם אמאי לא מחייבי שבועת היסת. (ופירש) [וגם מה שפירש] שם עדים נשבעין שבועת המשנה דומיא דפועלים, מי דמי, התם חנוני שליח לתת להם שכרם וחזקתו שעשה, הכא הם שלוחים לתת למלוה וחזקתם שעשו. ועוד התם פועלים נשבעים ונוטלים והכא נשבעים ונפטרים והוי כמנה לי בידך והלה אומר אין לך בידי שאינו נשבע אלא היסת. והעיקר, דעדים נשבעים היסת, והואיל והם נשבעים היסת מלוה נמי ישבע היסת, דמלוה דמכחישי ליה סהדי מישתבע ולא דטעין ליה ללוה דתניא טענה טעות שמא היא** כמו שביארנו בכל הנשבעין. אית דמקשי דהכא אמרינן דיכלי למימר אהדרינה ללוה, למ"ש הרי"ף בתשובת שאלה גבי ההיא דגרסינן בגיטין פ"ק [יד, א] הולך מנה לפלוני שאני חייב לו ורצה לחזור אינו חוזר שאם החזירם ללוה הדרן עם השליח, והשתא ליכא מגו דאי אמרי אהדרינה ללוה יבא המלוה ויתבע הממון מהם. ומתרצי דלא איירי הרי"ף ד"ל אלא כשהלוה עני ומשום דינא דגרמי או גרמא דנזקין הוא דקא נגעה בה, אבל אם הוא עשיר לא, והכא מיירי שהוא עשיר. **ירושלמי** וכו' מסתברא דלכתא כר' יוסי ואפילו קדשה בקרדיס כסף אמרינן הן הן עדיו*. תנן התם. בגיטין פרק התקבל לי גיטי [סד. כ]. נערה: אבל קטנה דברי הכל דידה לאו כלום אלא דאביה כמו שנבאר למטה. לקדושין. דלרבנן בין היא בין אביה מקבלין קידושיה.

*גירסת רבינו היה בגירסת הס"א שהביא הב"ח בהגהותיו כאן (ד"ז). **אולי צ"ל ולא מחמת דסעין ליה לזה דטענתו טענת שמא היא וכו' (ד"ז). [ובכת"י הגיה הסופר בין ולא' לדסעין' מקום חלק כשתי תיבות]. ***המעיין בירושלמי כאן משמע דקר"י אפילו לאחר שתקנו שבועת היסת נעשה עד לענין קדושין (ד"ז).

עין משפט נר מצוה

[ב] א מיי' פ"ח מהל' שלומין הל"ז סמג עשין פב טוש"ע חו"מ סי' קכא סעי' ט:

[ג] ב מיי' פ"ח מהל' מלוה ולוה הל"ח סמג עשין לה טוש"ע חו"מ סי' ע סעי' ח:

[ד] ג מיי' פ"ח מהל' שלומין הל"ז סמג עשין פב טוש"ע חו"מ סי' קכא סעי' ט:

[ה] ד מיי' פ"ב מהל' גירושין הל' יח סמג עשין ג טוש"ע אה"ע סי' קמא סעי' ב:

[ו] ה מיי' שם הל"ט טוש"ע שם סעי' ו:

[ז] ו מיי' פ"ג מהל' איסורי ביאה הל"א סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' לז סעי' ד:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה היא ואביה וכו' אבל מן הנישואין. עיין גיטין קט ע"ב רש"י ד"ה קטנה בהשלמה. ובמהדורין סט ע"ב רש"י ד"ה קנאה. ולעיל י ע"ב תד"ה ומקבלן: **תוס'** ד"ה ישתא כו' **בפ' האשה** שנתארמלה ל"ש וכו'. לא שנו אלא דאמרי אנוסים היינו ממחת ממון אבל ממחת נפשות הרי אלו נאמנים כנ"ל:

תוס' ר"י הזקן

בדיני ממונות. אם אומר שנים הוליכו מנה לפלוני שאני חייב לו הם השלוחים דהם עדי הפרעון. עדים למה ריא. אע"ג דהלוה לו בעדים כי אמר פרעתי מהימן. צריך רפרעו. ונמצא לוה צריך עדים כשיפרענו. אלא אמאי נאמנים נוגעים בעדות ניגהו. דאי אמר מלוה לא נפרעתי אמר להם לוה פרעוני מה ששלחתי בידכם והם אינם נאמנים לומר החזרנו לך דמנה אם נתן להם בעדים ושמא עכבו המנה בידם ונוגעין שנתנוהו למלוה. אגא פרעתיך. אם הלוה טוען שהוא פרע המלוה היה נאמן אבל דיא טוען ששלח לו מעותיו על ידי אלו ונמצא שהוא אינו יודע וצריך עדים לפרעון אלו. דני. שלוחין הם כשרים לעדות זו שאינם נוגעים בעדותן שהרי הם פטורים מן דלוה שבכל טענה שיטענו לפטור את עצמם הם נאמנים, ואע"ג דאיכא סהדי דאמרי להו באפייהו הוליכו זה לה, כ"ג דאי בעי אמרי החזרנו לך, דהא אין צריך להחזיר לו בעדים, וזה כשמואל דאמר פ"ק דגיטין [יד, א] שאם בא לחזור חוזר, כמו שביארנו שם. ו) הלכך הוא"ל והם פטורים מן הלוה כשטוענים שנתנו המנה למלוה אע"ג דמלוה לא מודה מהמני נמי לעדות שלמה, דהיינו גבי מלוה, שהרי אין נוגעים בעדותם כדפרישנא. אבל **השתא דתקון רבנן שבועת היסת**. בכל טענה. ואפילו כיפר בכל דאי אמרי מהדרינן ללוה לא מהמני בדבורא בלחוד, ליכא מגו ונוגעים בעדותן הם שאם לא יודה הלוה הפרעון אינם נפטרים מן הלוה אלא בשבועה אינם נאמנים לגבי לוה כמו עדים. הילכך משתבעי אינהו דיהבו למלוה. שבועת היסת, דהוי לדו כמאן דאמר ק) מנה לי בידכם שהדי נתתיו לכם לפרעו לפלוני ולא עשיתם, והם טוענים אין לך בידינו כלום שהרי פרענוהו לפלוני כמו שאמרת לנו ונשבעים היסת ונפטרו מן הלוה והמלוה נשבע שבועת המשנה שלא נטל. דומיא דהנוני על פנקסו שנשבע בעין שבועת היסת ג"כ, שהשליח נשבע על טענת המלוה והמלוה על טענת השליח כמו שכתוב בשלוחין [ג"ב ה"ז, עכ"מ]. ודוקא דשלשתן שם והשליח מכחיש בעל החוב שאומר שלא פרעו והשליח אומר שפרעו, אבל אם אינו זה בפני זה אין המשלח יכול להשביע היסת לא השליח ולא המלוה, שאין כאן מי שטוען עליו ודאי כדי שישבע היסת, אלא מחברים חרם סתם ומשלם חובו [רמב"ם שם]. וכן עיקר, דלא [דמי] לחנוני דהתם אין בעל הבית יודע שהוא חייב לו כלום, אבל הכאן [יודע] שהוא חייב לו ואינו יודע אם פרעו אם לאו. (וכ"ש) [ור"ש] נראה דלא גרים ועדים מיפטר פטירי, ופירש דעדים נאמנים לגבי מלוה מגו דאי בעי אמרי אהדרינה ללוה. וזה תימה דהיכן מצינו מגו דחד גברא לאידך גברא, והיאך יהיו נאמנים כנגד המלוה שנתן לפועלים שכרן כמו שאמר לו בעל הבית לפרעו בעל הבית. כך פ' הרי"ף. והרי"ם נראה שפירש שהמלוה נשבע שבועת היסת ג"כ, שהשליח נשבע על טענת המלוה והמלוה על טענת השליח כמו שכתוב בשלוחין [ג"ב ה"ז, עכ"מ]. ודוקא דשלשתן שם והשליח מכחיש בעל החוב שאומר שלא פרעו והשליח אומר שפרעו, אבל אם אינו זה בפני זה אין המשלח יכול להשביע היסת לא השליח ולא המלוה, שאין כאן מי שטוען עליו ודאי כדי שישבע היסת, אלא מחברים חרם סתם ומשלם חובו [רמב"ם שם]. וכן עיקר, דלא [דמי] לחנוני דהתם אין בעל הבית יודע שהוא חייב לו כלום, אבל הכאן [יודע] שהוא חייב לו ואינו יודע אם פרעו אם לאו. (וכ"ש) [ור"ש] נראה דלא גרים ועדים מיפטר פטירי, ופירש דעדים נאמנים לגבי מלוה מגו דאי בעי אמרי אהדרינה ללוה. וזה תימה דהיכן מצינו מגו דחד גברא לאידך גברא, והיאך יהיו

קטנה. שהיא שומרת יבם מן האירוסין דעדיין רשות אביה עליה כל זמן שלא השיאה: **והנערה בין מדעת אביה וכו'.** אלמא היכא דמפקעת עצמה מרשות אב קיימי נמי רבנן במילתייהו: **קידושין דמדעתה.** דבעינן דעת ג) המקנה מ): **אביה ולא היא.** שהתורה זיכתה לו אבל גירושין שישנה בעל כרחה בין היא בין אביה דמה לנו לדעתו כי מקבל ליה איהו נמי על כרחיה הוא: **ורבי היא.** דאמר מאמר תופס ביאמה בעל כרחה אם זרק לה כסף ואמר לה הרי את מקודשת לי: **רבי אמר קנה.** כשאר מאמר להיות צריכה גט למאמר זה אם בא לחלוק לה ד): ביאה דיאמה. קניא לה בעל כרחה דנפקא לן מויאמה ס) בפ"ק דיבמות (דף מ:): **וה"נ מסתברא.** דהא דקתני גבי מאמר בין היא בין אביה במאמר על כרחה קאי אבל בשאר קידושין אביה ולא היא כר' יוחנן: **מדקתני סיפא.** בהיא והנערה בין מדעת אביה בין מדעת עצמה מה שאין כן בקידושין: **היא ר' יהודה היא.** ולא"ת במאמר מ"ט מודה ומ"ש מאמר מגירושין הרי שנישס על כרחה לקמיה פריך לה ומשני שכן זקוקה ועומדת: **מה שאין כן בגירושין מיבעי ליה.** ט) ואפילו בגירושין דאיתנהו בעל כרחה פליג ר' יהודה נמי ואמר אין שמי ידיס זוכות כאחת: **מ"ש מאמר.** כיון דבגירושין פליג דאיתנייהו בעל כרחה ומ"ש מאמר דמודה בה: **הואיל וזקוקה ועומדת.** לפיכך תופס בה בכל דהו: **השתא דאתית לכאן.** דתלית טעמא משום דזקוקה ועומדת לרבי יוחנן נמי לטעמייה קשה דיהיב רבי י) יוחנן למלתייהו דרבנן דגירושין מכנסת עצמה לרשות אביה וקידושין מפקעת עצמה ואותיבנא ממאמר דמפקעת עצמה לא תיקשי דאיכא לשנויי נמי שאני מאמר הואיל וזקוקה ועומדת: **כה וכשלוחה לא.** אלמא נערה שיש לה אב לא מקדשה עצמה וקס"ד דברי הכל היא: **הקדשי לי כו'.** אם יש בחתת מהן שוה פרוטה מקודשת ואם לאו אין מצטרפין לש"פ דכיון דאמר בכל חדא התקדשי כל חדא הוו קידושין באפי נפשייהו: **מאן תנא.** דבעינן התקדשי התקדשי ואי לא אמר התקדשי לכל חדא אלא התקדשי לי בזו ובזו הוו מצטרפי לפרוטה: **ר"ש היא דאמר.** גבי חמשה תובעין אותו תן לנו פקדון שיש בידך ואמר שבועה שאין לך בידי לא לך ל) ולא לך אינו חייב אלא אחת עד שיאמר שבועה לכל אחד ואחד: **וכפרעי סבר לה כר"ש.** דלא חשיב פרטא עד שיאמר לכל אחד ואחד שבועה: **כלל אינו חייב אלא אחת.** וכשבועות מפרש איהו כללו של ר"מ ק) ופרטו: **שבועה.** שאין לך בידי ולא לך ולא לך ולא לך: **חייב.** אשם גזילות: **לא לך לא לך.** דוקא בלא ו"ו אבל ולא לך ולא לך כללא הוי: **לא לך ולא לך שבועה.** דבעינן שבועה באחרונה אבל אם הזכיר שבועה תחלה לא שדינן אכולהו וכללא הוי: **אלא.** מתני' דהתקדשי התקדשי ר"ש היא: **וכשליחות סבר לה כרבי יהודה.** דאביה ולא היא: **אלא נמי לא הואי כי מדרשא אבל רבי אבין הוה בבי מדרשא.** והוא אמר לי לאחר שיצא שאברו כל חבורות של בית המדרש ונמנו וגמרו כרבי יוחנן דבקידושין אביה ולא היא: **כי כרוכיא.** תרגום של עגורי ר). גרוא"ה בלע"ז: **וילאה והיתה.** כך היה לועק הא כתיב ויצאה והיתה הויה כיליאה מה גירושין בין היא בין אביה אף קידושין בין היא בין אביה: **אמר ליה ואכין כר סמכא הוא.** בלשון שאילה קאמר ליה ובקי אתה בדברי אבין זה שיש לסמוך על דבריו שמדקדק בשמועתו שאינו משכח: **כמין ימא לטיגני.** לא היתה לו שהות שכתה בנתיים שכשיצא מבית המדרש אמרה לי מיד כשולה דג מן היס והמחבת נתונה על האור לתתו בתוכו בשמן לטיגנו. טיגני פריזר"א בלע"ז: **אנא לא ר' אבין ברבי חייא.** בשמועה זו של ר' אבין לא שמעתי איזה אבין הוא:

נערה

במאמר דבע"כ ורבי היא. ולא"ת א"כ מאי קאמר קטנה אין עושין בה מאמר אלא מדעת אביה והנערה בין מדעת אביה והנערה מדעתה ומדעת אביה ואי כרבי הא לא בעינן לא דעתה ולא דעת אביה וי"ל דהכי קאמר צריך להודיע לה אז לאביה ואח"כ יקדשנה בעל כרחה א): **מאי שנא מאמר.** פירוי אמאי מחלק מאמר מגירושין אי משום דמאמר בע"כ גירושין נמי בע"כ מינהו: **רבי** יהודה אומר שבועה **לא לך לא לך חייב על כל אחת.** כך גירסת הקונט' ופי' דבעינן זה הוי פרטא ב אבל אמר שבועה לא לך ולא לך כללא הוי ואינו חייב אלא אחת דוי"ו מוסיף על ענין ראשון ג) ור"ת גורס איפכא דאדרבה כשאומר ולא לך ולא לך משמע שהוא נשבע לכל אחד אבל כשאומר לא לך לא לך לא לך אינו חייב אלא אחת:

צווח ר"ל ויצאה והיתה. ואע"ג דאפילו ר"ל לא מקיס הויה ליליאה שהרי בקטנה היא מתגרשת אף ע"י עצמה לרבנן אם יש לה דעת לשמור גיטה ואינה מתקדשת על ידי עצמה ד מ"מ יש לנו להשוותם בכל מה שנוכל מלשון ויצאה והיתה א"כ אין לנו לחלק בין קידושין לגירושין בנערה דנהי נמי דמחלקין גבי קטנה היינו משום שאין לה יד לקבל קידושין אבל לקבל גיטה יש לה יד כיון שנשאת:

במין ימא לטיגני. פי' בקונטרס לא היתה שהות שכתה בנתיים כמו שולה דגיס מן היס והמחבת נתונה על האור לתתן בתוכה בשמן לטיגון ור"מ פירש דשני מקומות הס וקרוביס זה לזה כלומר אין אדם משקר כה"ג דכיון דמקוס קרוב הוא סבר אי משקרנא אתי אינש אחרינא ומכחישני הילכך לא משקר:

קטנה

מחלוקת. אם ב מיי' פ"ב מהל' יבום הל"א סמג עשין נא טוש"ע אה"ע סי' קסו סעיף ג:

מט ג מיי' פ"ז מהל' שבועות הל"י סמג לאוין רמח:

תוס' ר"י הזקן

מאי טעמא דר' יוחנן. דמשורי חלוק לרבנן בין קדושין לגיטין. דמדעתה. דדעת האשה בענין. אביה ולא היא. שנערה שיש לה אב תלויה מכל וכל בדעת אביה. בעל כרחה. בעל מגרשה מה צורך לדעת האב אע"פ שיש לה אב. מאמר. חכמים תקנו שיקדש אדם יבמתו בכסף ואותן קדושין נקראין מאמר. וקס"ד דרבנן דרבי תנו לה דבעו מדעתה. ושאני דרבי היא דאמר בעל כרחה מצי למעבד מאמר. כדקא מתרץ ר' יוחנן. דרבנן מודו בקדושין אביה ולא היא. מאי שנא מאמר. בין היא בין אביה מקודשין דעלמא. זקוקה. מחמת קדושי אחיו. לר' יוחנן. לעיל לא תקשי והרי מאמר דמדעתה, דאה"נ דרבנן תנו לה ואמרי דמאמר ליתיה בעל כרחה ואפילו הכי אמרי בין היא בין אביה. דשאני מאמר משאר קדושין הואיל וזקוקה ועומדת. חבורתא. נאספו כל בני הישיבה ואמרו כר' יוחנן דאמר דלרבנן מודו דקדושין אביה ולא היא. כרוכיא. גרוואי"ה בלע"ז. ויצאה והיתה. ודינם שוה ולא השניחו בדברי, דעל כרחיך לא (השניחו) איתקוש לגבי האי מילתא דהא גרושיה בעל כרחה, ומשום הכי אמור רבנן בין היא בין אביה דמה לנו בזה לדעת האב הרי בעל כרחו מגרשה, אבל קדושיה אינם אלא מדעתה הילכך אביה ולא היא, שהרי מה שצריך דעתה כל זמן שהיא נערה הכל תלוי בדעת האב ודעתה אינו כלום. אי נמי לא ס"ל שיהא כלל בכל מקום דאיתקש יציאה להוייה אלא היכא דאיתמר איתמר והיכא דלא איתמר לא איתמר.

עין משפט נר מצוה

מ"ח א ב מיי' פ"ב מהל' יבום הל"א סמג עשין נא טוש"ע אה"ע סי' קסו סעיף ג:

מט ג מיי' פ"ז מהל' שבועות הל"י סמג לאוין רמח:

תורה אור השלם

1. וְיָצְאָה מִבֵּיתוֹ וְהָלְכָה וְהָיְתָה לְאִישׁ אַחֵר:
דברים כד ב

לעזי רש"י

גרוא"ה. עגור.
פריזר"א [פרי"ט]. מטונן.

מוסף רש"י

מה ביאה דיבמה בעל כרחה. אמרינן (יבמות מ:), דיבמה בעל כרחה, דאם כן עליה אפילו בשוגג קנאה (שם יח:). מה קידושין דמדעתה. והלכה והיתה לאיש אחר מדעתה משמע (שם). כשהיא נערה. וכ"ש כשהיא קטנה אם קבל קדושין מקודשת (לעיל מא.). מאן תנא התקדשי התקדשי. הוא דהוי פרטא אבל כזו וכזו לאו פרטא הוא (לקמן מו:). עד שיאמר שבועה לכל אחד ואחד. עד שיאמר לכל אחד ואחד שבועה לא לך ומצא כטוען לשקר, אבל אמר שבועה לא לך ולא לך אינו חייב אלא אחת (נדרים טו. וכעי"ז שם פז:).

מוסף תוספות

א. וכעין זה בפ"ק (יט.) אין יעוד אלא מדעת דמפרש שצריך להודיעה. תוס' טוך. [עי' לעיל דף ה. תוס' ד"ה שכן] ב. שאע"פ שלא הזכיר אלא שבועה אחת כיון דאמר לא לך לא לך שבועות חלוקות הן דשבועה דאמר מעיקרא קיימא אכל חד מינייהו כאילו פירש. ריטב"א. ג. דלא עדיפא משאין לה אב דלאו בת קדושין היא אלא מדרבנן. תוס' טוך לעיל מג:.

א) רש"ל מ"ז, ב) [בכמ"י: והרי], ג) יבמות יט:, ד) לעיל מא., ה) לקמן מו., ו) [לקמן מו. שבועות לו: נדרים סו. פז:], ז) שבועות לח. ע"ש, ח) [בכמ"י: רבי אליעזר אומר. וכ"ה לפניו בשבועות. אולם בדפו"ר ודפו"י: ר' אליעזר אומר], ט) [בכמ"י: מבור מבורתא. וכ"ה בראשונים, וכעי"ז בדפו"ר], י) [לעיל ה ע"א], כ) [בכמ"י: הוה], ל) [לעיל ט ע"ב, ע"ש], מ) [וע' היטב רש"י יבמות יט: ד"ה קדושין], נ) [יבמות נ ע"א], ס) [דברים כה. ה. וע"ע לעיל יד ע"א], ע) [מלע"ל: דתפיסו], פ) [עיין רש"ש], צ) [ל"ל לא. (רש"ל)], ק) ["ופרטו" ליתא בדפו"ר והם"ד. ומתה"ד פרט שבועה שאין וכו'. ועיין רש"ל ומהרש"ל], ר) [ירמיה ח], ש) [יבמות ט ע"א],